

Open Science Toolbox-workshop Stavanger, 27. September 2019

Workshop om forskningsdata og organisering av biblioteks støttetjenester - Fra kunnskap til handling

09:00 – 09:10 Start og velkommen

09:10 – 09:45 Introduksjon: Hva er Open Science Toolbox (OST), hvem er vi og hva har vi gjort? av Ingrid Heggland

Presentasjon av OST-prosjektet.

Hovedmålsetning: Utvikle en verktøykasse som kan støtte fagbibliotek som skal utvikle tjenester for åpen vitenskap og forskningsdata.

Innledning om åpen vitenskap: prinsipper, konsepter og retningslinjer.

Hvordan skal UH-bibliotek møte disse forventningene og kravene? Utvikling og dimensjonering av støttetjenester for forskningsdata, og integrasjon med eksisterende tjenester for åpen tilgang. Koordinering med andre enheter i organisasjonen.

Dette er spørsmål som angår alle forskningsinstitusjoner, uavhengig av størrelse og faglig sammensetning. Kan det trekkes ut noen generelle prinsipper for dimensjonering av støttetjenester?

OST har gjennomført en studietur og en intervjurunde. Lærdommer:

- Fokus på tilrettelegging og ikke krav, nedtoning av konseptet om åpen deling til fordel for å snakke om struktur og organisering av arbeidsflyten.
- Biblioteket bør ta en aktiv, koordinerende rolle
- Komplekst felt, men sterkt knyttet til eksisterende oppgaver ved biblioteket
- Samarbeid med andre enheter (IT, forskningsadministrasjon, jurister) er essensielt
- Kontakt ut i fagmiljøene. Viktig at forskerne føler du snakker spesielt til dem/i deres situasjon

Neste skritt: Utvikling av verktøykassen

- Nettportal
- Informasjonsbank
- Opplæringsressurser
- Skalering

Viktigste spørsmål: Hva skal verktøykassen inneholde?

09:45 – 12:00 Øvelser i grupper (store og små institusjoner sammen)

Oppvarming

Hvorfor er dere her i dag?

- Stort sett av egen fri vilje for å lære mer om OS!

Hva ønsker dere å få ut av dagen?

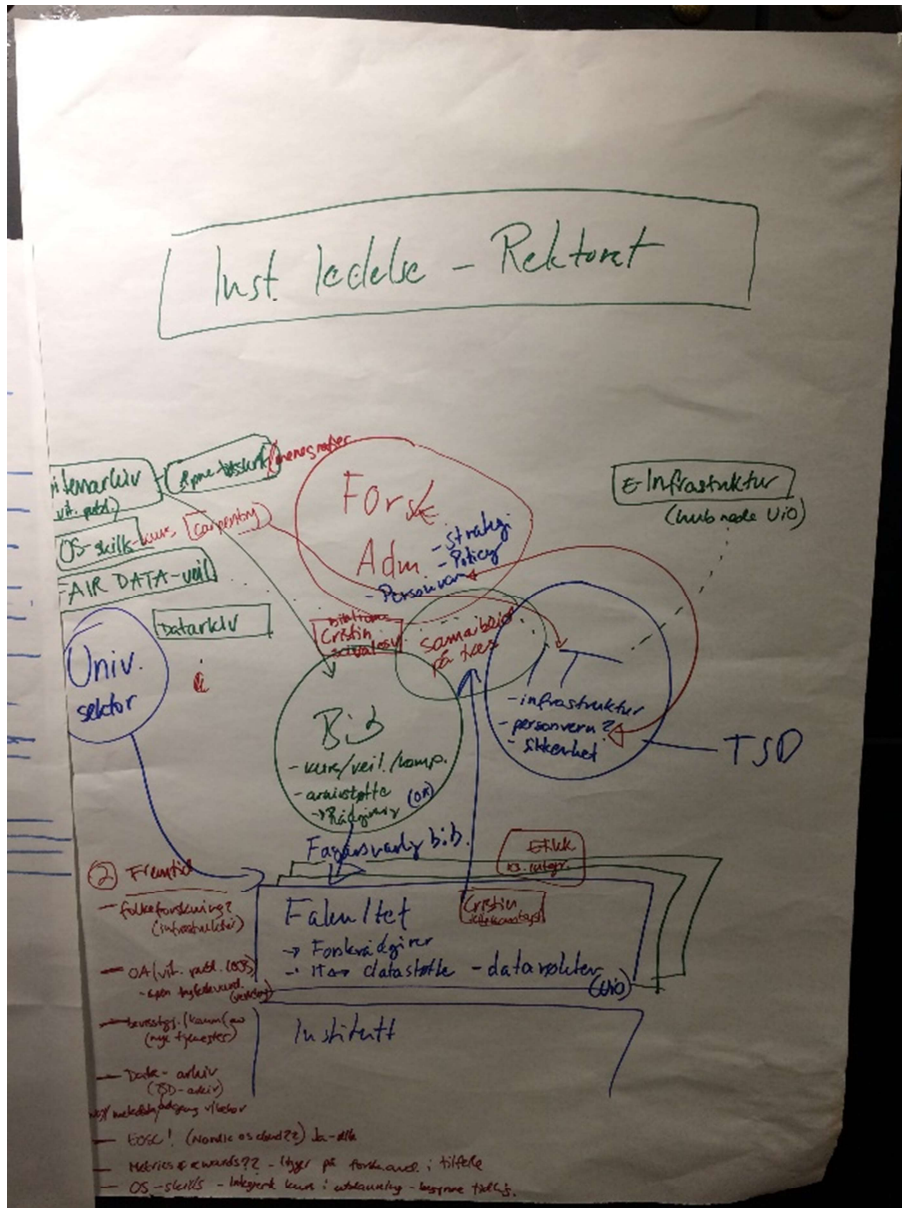
- «Den ene knappen som løser alle problemer»?

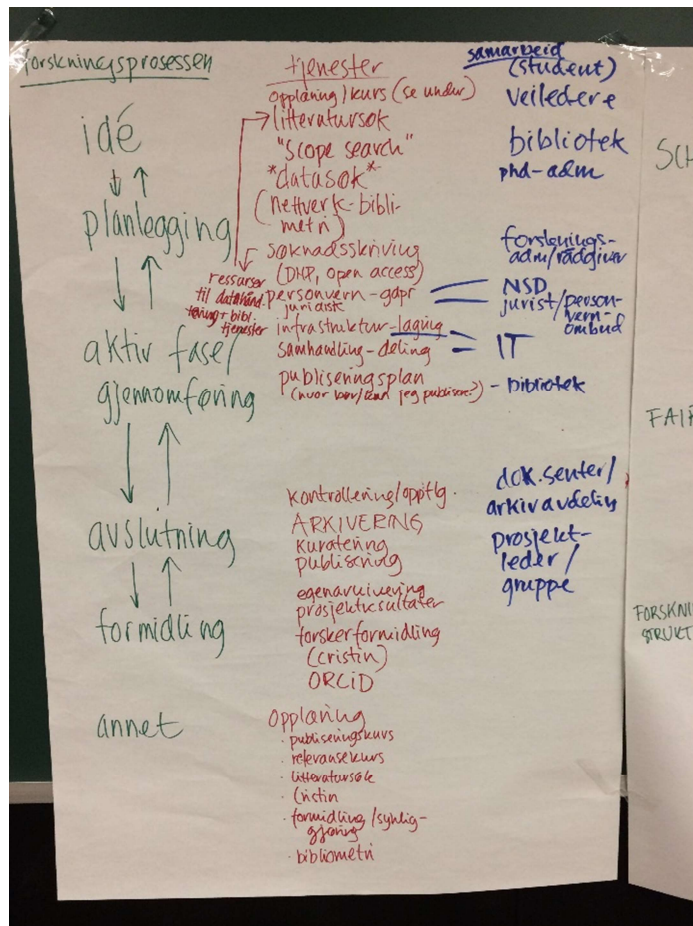
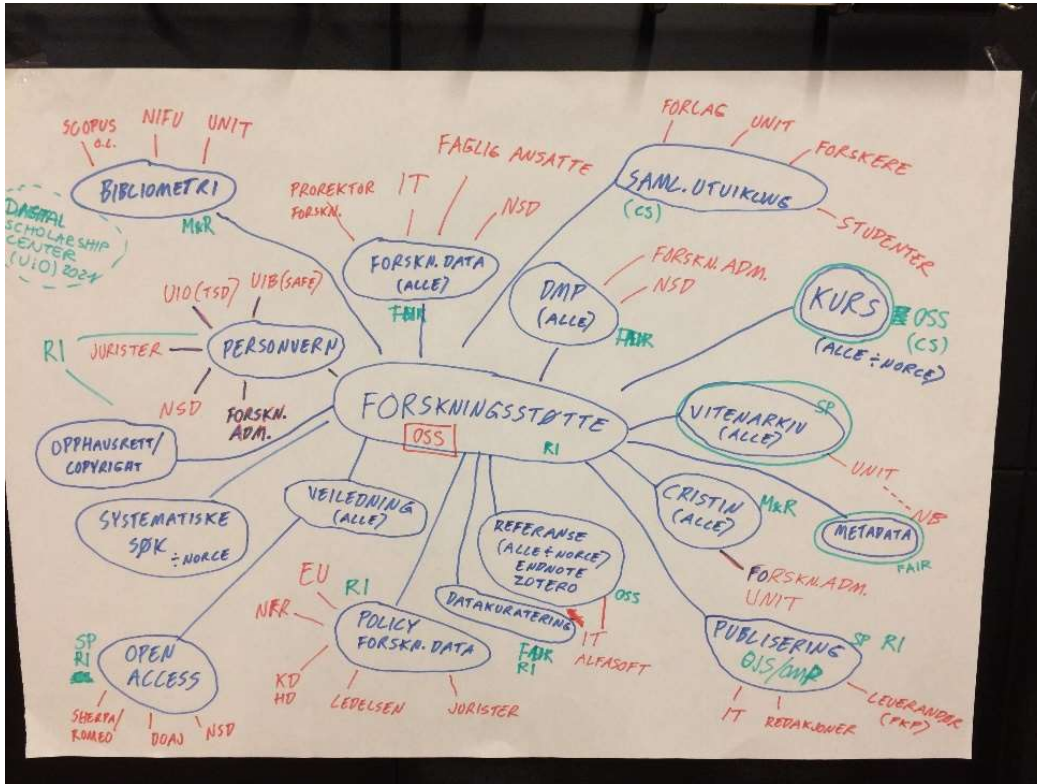
- Gjenkjennelse av felles problemstillinger
- Samarbeid
- Erfaringsutvekslinger
- Utvikling av felles løsninger?

Øvelser med fokus på ulike typer tjenester, dagens tilbud vs. Fremtidens?

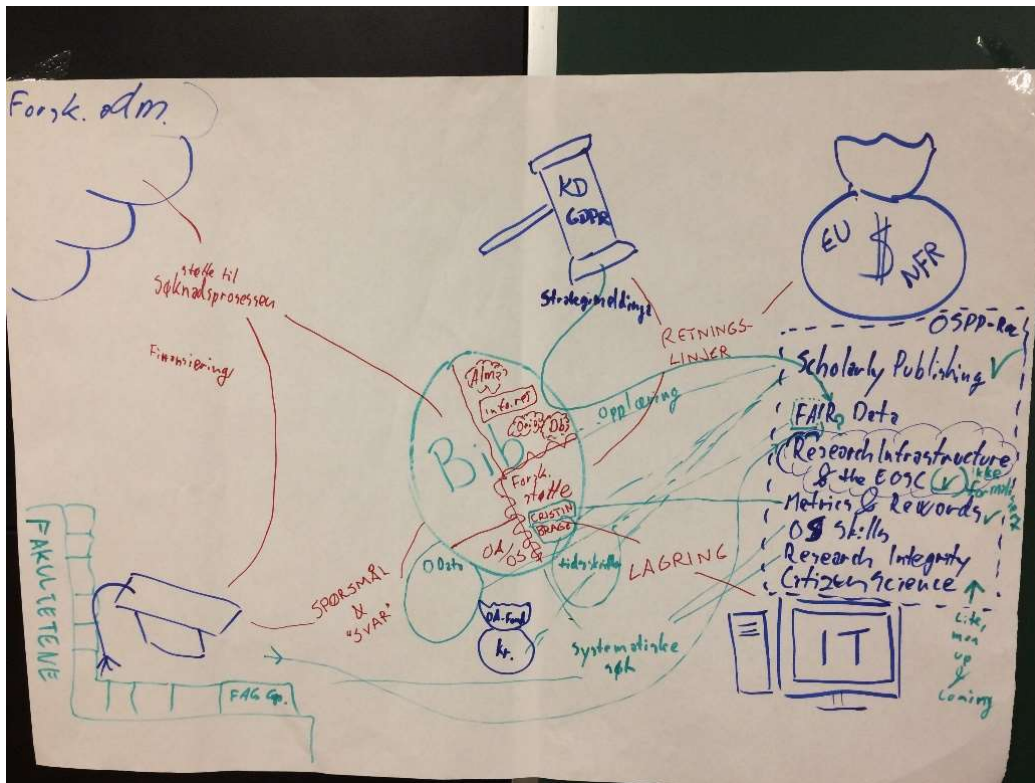
Oppgave: Forskningskart

- Hva er forskningsstøtte?
- Hvilke tjenester, kompetanse og verktøy tilbyr de ulike aktørene?
- Hvem samarbeider biblioteket med, og hvordan (hvem skal gjøre hva)?
- Hvordan kan de ulike tjenestene knyttes sammen?

SCHOLARLY PUBLISHING

	i dag	fremtiden
	publiseringstjenester (tidsskrift/rapporter)	Åpen fagfellevurdering
	Publiseringssplan: (rådgivning)	"SRN" tidskrifter til OA
	Publiseringssfond	Åpne læringsressurser
	OA-avtaler	Opplanning
	widm. av abonnement	Kvalitets sikring
	Winnemdeling av nye kanaler	Data papers m/ fagfellevurdering
	"grønn-OA"	
	lisens- / copyright- vedledning	
FAIR DATA	kuratering opplanning infrastruktur (dhp)	Flere "data scientists" etterutdanning / videreutd. fagspesifikk veiledning preansjering opplanning / kvalitets sikring eltra (electronic lab notebook) dhp-faldisk "levende" fagfellevurdering av data
FORSKNINGSINFRA- STRUKTUR/EOSC	Cristin Publiseringssplan Dataarkiv DHP-verktøy Orcid Databaser Støttetjenester Samhandling Lagring	NVA EOSC masker data Samhandling med eksterne (sikler) Støtte for kuratering & (arbeidsbytt)

12:00 – 13:00 Lunsj

13:00 – 15:00 Øvelser i nye grupper (store og små institusjoner hver for seg)

Øvelse med fokus på støtte til RDM (forskningsdata): Hva er dagens situasjon og hva bør vi ha i fremtiden? To felles tema ble diskutert av alle grupper: RDM policy and strategy og Business plans and sustainability.

Senere diskuterte vi ulike tema fra RISE-rammeverket:

Hva er viktig?

Første prioritering er etterlevelse av finansørers retningslinjer, hvilket leder til diskusjoner om prioriteringer og samhandling mellom enheter. Mindre viktig er datasøk og –funn og langtidslagring.

Vanskelig å prioritere. Politikker kan stake ut en retning for satsning, men fordrer ofte en eksisterende praksis. Konkrete handlingsplaner kan sette behov og mangler i relieff.

Kanskje RISE skal oversettes til norske forhold?

Kartlegging av nåværende praksis ved institusjonen hva gjelder aktiv lagring og behandling av data. Mangler oversikt over all aktivitet.

I egen vurderingen er nivå 1 et grunnleggende tilbud, nivå 2 er noe utover det, mens nivå 3 er for "viderekomne", de med mest ressurser og muligheter til å gå foran med et godt eksempel. Nivå 0 er der ingenting har blitt gjort enda, institusjonen har ikke kommet i gang.

Ikke overraskende er det foreløpig mange 0 og 1 på egenevalueringen, da mange ikke er kommet i gang enda, og få som er på 3 på flere punkter, men det er uansett ikke noe mål at alle skal komme til punkt 3. Det har å gjøre med tilgjengelige ressurser og bruk av ressurser.

Punktene som skulle evalueres var (på engelsk – rammeverket er ikke oversatt til norsk): Policy development, awareness raising, RDM implementation roadmap, staff investment, technical investments, data management planning, active data management, appraisal and risk assessment.

I noen tilfeller, som for eksempel for UiS, kan noen punkter endres fra 0 til 1 ganske raskt, da arbeid pågår.

Risikovurderinger kan være en portal inn til å synliggjøre dette for ledelsen.

15:00 – 15:45 Foredrag m/ Anne Maarit Sunikka: Open Science v/ Aalto.

Hun presenterte noen nasjonale initiativer fra Finland som handlet om forskningsdata, det første løp fra 2011 til 2014, så Finland har vært ganske tidlig ute til å ta fatt i dette og samarbeide på et nasjonalt nivå. Alt arbeidet med åpen forskning koordineres av en sammenslutning av lærde samfunn.

Fokus er ikke bare på åpne data, men også open access (publisering), åpen læring og kultur for åpen lærdom. De har en visjon i Finland om at åpen forskning skal være totalt integrert i forskernes hverdag.

Hun fortalte også at den finske regjeringen hadde laget et spørreskjema, som, i likhet med Rise-rammeverket, gir institusjonene anledning til å vurdere egen åpenhet.

Rapporten fra dette prosjektet kan leses her:

https://openscience.fi/sites/avointiede.fi/files/2019_Toimintakulttuurin%20tilannekuva_engl_final.pdf

På universitetet i Aalto har de egne dataagenter som veileder i spørsmål rundt datahåndtering og FAIR-data. Det fungerer slik at deler av lønnen betales av avdelingen "Research services" (en del av det som tidligere var biblioteket) og deler av fakultetet/instituttet. Da er de ute blant forskerne og kan tilby disiplinspesifikk veiledning.

De har også et publiseringsfond, og tilbyr veiledning om open access. I likhet med mange av dem som Open Science Toolbox-gruppa snakket med på studieturen, anbefaler hun å snakke med forskerne om håndtering av data, og i mindre grad om deling av data, og snakket om hvor viktig samarbeid er.

Det er viktig at toppledelsen stiller seg bak initiativene for åpen forskning.

16:00

Avslutt